

Cristina ANDREESCU*

Curtea Europeană A Drepturilor Omului

SECȚIA ÎNTÂI

CAUZA VAGDALT c. UNGARIEI

(Cererea nr. 9525/19)

HOTĂRÂRE

Art 8 • Obligații pozitive • Viața de familie • Imposibilitatea pentru reclamant de a contesta declarația privind paternitatea copilului său biologic făcută de soțul mamei și de a-și stabili paternitatea • Echilibru atent între factorii relevanți și motivele detaliate • Desfășurarea procedurilor de paternitate servea interesului superior al copilului • În situația din speță nu se acordă prea multă atenție aplicării practice a garanțiilor relevante din dreptul intern în ceea ce privește reclamantul • Modul în care autoritățile au gestionat cazul nu a asigurat luarea în considerare în mod corespunzător a drepturilor și intereselor sale • Acțiune civilă declarată prescrisă din cauza faptului că tutorele numit de stat nu a urmat căile legale necesare în timp util, privând reclamantul de posibilitatea de a stabili un raport juridic cu copilul său • Întârzierile procedurilor au distrus, în cele din urmă, orice perspectivă de finalizare cu succes a acestora • Numeroase remitențe de anulare a deciziilor anterioare care erau incompatibile cu situația de fapt a cauzei.

STRASBOURG

7 martie 2024

Hotărârea va deveni definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Vagdalt c. Ungariei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția întâi), întrunită într-o cameră compusă din: Marko Bošnjak, *Președinte*, Alena Poláčková, Krzysztof Wojtyczek, Ltif Hüseyinov,

* *Doctor în Științe Politice, Școala Națională de Științe Politice și Administrative
Email: editor@revistadrepturileomului.ro
Manuscris primit la 25 martie 2024.*

Péter Paczolay, Ivana Jelić, Gilberto Felici, *judecători*, și Ilse Freiwirth, *grefierul secției*,
Având în vedere:

cererea (nr. 9525/19) formulată împotriva Ungariei depusă la Curte în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (“Convenția”) de către un cetățean maghiar, dl. István Vagdalt („reclamantul”), la 6 februarie 2019;

decizia de a notifica guvernul maghiar („Guvernul”) cu privire la plângerea referitoare la articolul 8 din Convenție și de a declara restul cererii inadmisibile;

observațiile părților;

hotărârea din 11 octombrie 2022 de respingere a declarației unilaterale prezentată de Guvern la 26 septembrie 2021;

După ce a deliberat în ședință privată la 6 februarie 2024,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cauza privește imposibilitatea pentru reclamant de a obține recunoașterea paternității sale în ceea ce o privește pe fiica sa minoră. El a invocat o încălcare a articolului 8 din Convenție.

ÎN FAPT

2. Reclamantul s-a născut în 1961 și locuiește în Répcelak. A fost reprezentat de domnul A. Cech, avocat care profesează în Budapesta.

3. Guvernul a fost reprezentat de agentul său, dl. Z. Tallódi, din cadrul Ministerului Justiției.

CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Situația de fapt, astfel cum a fost prezentată de reclamant, poate fi rezumată după cum urmează.

5. Între anii 2000 și 2005, reclamantul a avut o relație extraconjugală cu E.R., care la acea dată era căsătorită cu Cs.H. La 27 septembrie 2002, E. R. a născut o fată, C.

6. C. a fost înscrisă în registrul de nașteri ca fiică a lui E.R. și a soțului său, Cs.H., în conformitate cu articolul 35 din Legea nr. IV din 1952 privind căsătoria, familia și tutela, în vigoare la data faptelor (denumită în continuare „vechea Lege a Familiei” – a se vedea paragraful 35 de mai jos). Această dispoziție prevedea prezumția legală potrivit căreia un copil născut în cadrul căsătoriei avea ca tată pe soțul mamei.

7. Reclamantul a avut contacte regulate cu C. până în 2005, când relația dintre el și E. R. a încetat.

A. Prima procedură de contestare a paternității lui Cs. H.

8. Întrucât reclamantul nu avea dreptul să inițieze o procedură în nume propriu, la 8 mai 2006 a solicitat Autorității Tutelare să numească un tutore *ad litem* pentru C., astfel încât tutorele să poată introduce o acțiune în justiție în vederea anulării paternității lui Cs.H.

9. Cererea reclamantului a fost respinsă de autoritățile administrative pe motiv că statutul familial al lui C. a fost stabilit și că nu era în interesul superior al copilului să se anuleze paternitatea lui Cs.H.

10. În cursul procedurii de control jurisdicțional, Curtea Supremă a anulat aceasta decizie și a trimis cauza Autorității Tutelare.

11. La 12 august 2008, în cadrul procedurii administrative reluate, Autoritatea Tutelară de a doua instanță a desemnat un tutore *ad litem* pentru C. în vederea inițierii unei proceduri de clarificare a situației familiale a copilului. Autoritatea Tutelară a constatat, bazându-se pe opiniile expertului psiholog, că C. avea un atașament emoțional față de reclamant și era conștientă de faptul că reclamantul se considera tatăl său. Faptul că relația dintre reclamant și mamă s-a deteriorat a avut efecte negative asupra lui C., iar incertitudinea cu privire la originile sale ar fi putut influența negativ dezvoltarea sa personală. Conform opiniilor experților, era în interesul superior al copilului ca aceste incertitudini să fie clarificate. Autoritatea Tutelară a aprobat aceste concluzii și a considerat că dezvoltarea sănătoasă a copilului necesită clarificarea originii sale, în conformitate cu secțiunea 1 § 2 din Codul familiei (a se vedea paragraful 35 de mai jos).

12. Atât Cs. H. cât și E. R. au solicitat controlul jurisdicțional al acestei decizii. Reclamantului i s-a permis să se alăture procedurii în calitate de intervenient de partea Autorității Tutelare.

13. Tribunalul Regional din Veszprém a respins acțiunea formulată de Cs. H. și E. R. la 3 martie 2009. Instanța a avut în vedere faptul că C. trăia într-un mediu familial stabil și că destrămarea familiei sale putea avea un efect traumatizant asupra copilului. Cu toate acestea, existau elemente de fapt care susțineau afirmația reclamantului că el era tatăl copilului, iar C. era conștientă de incertitudinile privind statutul său familial. Curtea a constatat că aceste conflicte și contradicții constante erau dăunătoare copilului și era necesar să se clarifice cine era tatăl ei.

14. Cs.H. și E.R. au depus o cerere de reexaminare la Curtea Supremă. Prin hotărârea din 26 ianuarie 2010, Curtea Supremă a confirmat decizia administrativă. Aceasta a explicat că, în temeiul Codului familiei, procedurile de clarificare a statutului familial al unui copil puteau fi inițiate numai în circumstanțe excepționale de către un tutore *ad litem*, dacă procedurile erau în interesul superior al copilului. Curtea Supremă a subliniat că s-a stabilit că desfășurarea acestei proceduri în prezenta cauză era în interesul superior al lui C.

15. În paralel, la 2 decembrie 2008, tutorele *ad litem* desemnat de Autoritatea Tutelară a introdus o acțiune la Tribunalul din Sopron, solicitând anularea paternității lui Cs. H. Reclamantul a participat la procedură în calitate de martor.

16. Pe baza unui test ADN care dovedea că reclamantul era tatăl biologic al lui C.,

Tribunalul din Sopron a anulat paternitatea lui Cs.H. și a dispus radierea numelui său din registrul de stare civilă ca tată al lui C. la 22 noiembrie 2010. Decizia a fost confirmată în apel de Tribunalul Regional Győr-Moson-Sopron la 13 aprilie 2011. Ca urmare a acestei hotărâri, autoritatea competentă în materie de stare civilă din Sopron a radiat numele lui Cs. H. din registrul de stare civilă ca tată al lui C.

17. La 13 mai 2011, reclamantul a inițiat o procedură administrativă pentru soluționarea situației familiale a copilului (*gyermek családi jogállásának rendezése iránti eljárás*).

18. La 27 iulie 2011, Autoritatea Tutelară din Zalaegerszeg a suspendat procedura, întrucât, la acel moment, paternitatea lui C. fusese clarificată (a se vedea paragraful 20 de mai jos). Această decizie a fost confirmată de autoritatea administrativă de a doua instanță la 23 septembrie 2011 și de Înalta Curte din Zalaegerszeg la 13 ianuarie 2012. Reclamantul a introdus o cerere de reexaminare, care a fost respinsă de *Kúria* fără nicio examinare pe fond, pe motivul că deciziile de clasare nu erau supuse niciunei căi de atac.

B. Declarații de paternitate

19. La 23 mai 2011, reclamantul a depus o declarație de paternitate în privința lui C. la oficiul de stare civilă din Sopron. În lipsa consimțământului mamei, reclamantul nu a fost înscris ca tată al lui C. în registrul de stare civilă (a se vedea paragraful 35 de mai jos). În urma excluderii autorităților din Sopron din procedură din cauza părtinirii, la 1 iunie 2011, reclamantul și-a reiterat declarația la oficiul de stare civilă din Fertőd, care fusese desemnat să desfășoare procedura.

20. La 3 iunie 2011, Cs. H. a făcut de asemenea o declarație de paternitate privind pe C., cu consimțământul lui E. R., în fața notarului public din Sopron. Aparent, ca urmare a excluderii autorităților din Sopron, oficiul de stare civilă din Fertőd fusese desemnat să desfășoare aceste proceduri. La 7 iulie 2011, ofițerul de stare civilă din Fertőd l-a înscris din nou în registru pe Cs. H. ca tată al lui C. Întrucât niciuna dintre aceste măsuri nu constituia o decizie administrativă, reclamantul nu dispunea de nicio cale legală pentru a le contesta, iar obiecțiile sale în această privință au fost respinse.

21. Cererea ulterioară a reclamantului adresată parchetului regional din Győr-Moson-Sopron de a contesta declarația de paternitate a lui Cs.H. a fost respinsă la 9 martie 2016 pentru lipsa oricărei aparențe de abuz. La 9 mai 2016, reclamantul a fost informat de către Parchetul General că nu există nicio cale legală de revizuire a acestei decizii.

22. La 13 iulie 2011, reclamantul a depus o plângere penală la departamentul de poliție din Sopron, susținând că declarația de paternitate a lui Cs.H. din 3 iunie 2011 (a se vedea paragraful 20 de mai sus) constituie fals în documente publice.

23. Poliția a întrerupt ancheta, constatând că respectivul comportament incriminat nu constituie o infracțiune. Aceasta a considerat că, potrivit jurisprudenței, ofițerul de stare civilă nu era obligat să examineze faptele referitoare la originea biologică a copilului. În consecință, declarația de paternitate era valabilă chiar dacă era evident că respectivul copil nu era copilul biologic al declarantului. La 9 martie 2012, parchetul districtului Sopron a confirmat decizia.

24. La 8 mai 2012, parchetul din Sopron a respins plângerea reclamantului privind pretinsul abuz în serviciu din partea ofițerului de stare civilă.

C. Procedura de stabilire a paternității reclamantului

25. La 4 noiembrie 2011, reclamantul a solicitat Autorității Tutelare din Sopron să se intereseze dacă modificarea statutului familial al lui C. era în interesul superior al copilului. Autoritatea Tutelară din Zalaegerszeg, desemnată să conducă procedura, a respins cererea la 31 ianuarie 2012, considerând că C. trăia într-un mediu familial stabil și că o modificare a statutului său familial nu ar fi în interesul său superior; în consecință, nu era cazul să se desfășoare nicio procedură în această privință. Această decizie a fost anulată de autoritatea de a doua instanță, iar cauza a fost trimisă autorității de primă instanță.

26. Autoritatea Tutelară din Nagykanizsa, desemnată să desfășoare procedura reluată în primă instanță, a constatat, la 21 noiembrie 2012, că procedura ar fi în interesul copilului și a numit un tutore *ad litem* pentru C., care a introdus o acțiune civilă prin care contesta paternitatea lui Cs.H. la Tribunalul din Győr. Autoritatea Tutelară a considerat că, deși C. trăia în circumstanțe adecvate din punct de vedere emoțional și financiar, contradicția și informațiile tulburătoare despre originile sale aveau un efect negativ asupra psihicului ei și i-au pus în pericol grav dezvoltarea emoțională. Copila cunoștea secretele privind statutul său familial și, prin urmare, era confuză, mai ales că până la vârsta de trei ani fusese crescută cu ideea că reclamantul era tatăl său.

27. Decizia a fost confirmată în apel de Autoritatea Tutelară din Zala. Decizia autorității de a doua instanță a fost anulată în cursul procedurii de control jurisdicțional la 18 septembrie 2013 de Tribunalul Administrativ și pentru Litigii de Muncă din Zalaegerszeg, iar cauza a fost trimisă din nou autorității administrative de primă instanță. Având în vedere hotărârea instanței, Autoritatea Tutelară a solicitat tutorelui *ad litem* să își retragă acțiunea civilă.

28. Reclamantul a solicitat reexaminarea deciziei instanței de către *Kúria*. La 28 mai 2014, *Kúria* a dat câștig de cauză reclamantului și a confirmat decizia administrativă pronunțată în a doua instanță, considerând că era în interesul superior al copilului ca originile sale biologice să fie clarificate și să se desfășoare proceduri în această privință.

29. În temeiul deciziei *Kúria*, Autoritatea Tutelară din Nagykanizsa a desemnat, la 18 august 2014, un tutore *ad litem* în vederea inițierii unei acțiuni de anulare a paternității lui Cs. H. și de stabilire a paternității reclamantului.

30. La 28 mai 2015, tutorele *ad litem* a introdus o acțiune în vederea stabilirii paternității reclamantului. Tutorele nu a inițiat o procedură împotriva lui Cs.H. pentru a-i contesta paternitatea.

31. La 24 iulie 2015, Tribunalul din Sárvár l-a declarat pe reclamant tată al lui C. În urma apelului formulat de E. R. în calitate de intervenient, Înalta Curte din Szombathely a anulat hotărârea pronunțată în primă instanță. Curtea a respins acțiunea și a dispus încetarea procedurii, considerând că statutul patern fusese stabilit pe baza declarației de paternitate făcute de Cs. H. la 3 iunie 2011 (a se vedea paragraful 20 de mai sus). Procedura de stabilire a paternității copilului putea fi inițiată numai dacă statutul patern era vacant.

Ca răspuns la argumentele reclamantului, curtea de a doua instanță a subliniat că – în pofida mandatului clar al Autorității Tutelare din 18 august 2014 (a se vedea paragraful 29 de mai sus) – tutorele *ad litem* nu a inițiat o procedură de anulare a paternității împotriva lui Cs. H. și, prin urmare, problema nu a putut fi examinată în procedura aflată în fața sa. *Kúria* a confirmat decizia la 27 ianuarie 2017. Curtea Constituțională a respins o plângere constituțională a reclamantului la 25 septembrie 2018 pe motiv că nu era disponibilă nicio plângere constituțională împotriva deciziilor judecătorești în cauză.

D. A doua procedură de anulare a paternității lui Cs. H.

32. La 31 martie 2017, tutorele *ad litem*, reprezentând-o pe C., a introdus împotriva lui Cs. H. o acțiune de anulare a paternității acestuia din urmă. Reclamantul nu a fost parte la această procedură.

33. La 14 februarie 2018, Tribunalul din Veszprém a respins acțiunea ca fiind prescrisă. Curtea a statuat că, în urma intrării în vigoare, la 15 martie 2014, a Legii nr. V din 2013 privind Codul Civil (denumit în continuare „noul Cod Civil”), care abroga vechiul Cod al Familiei, o acțiune de anulare a paternității putea fi introdusă de un copil minor fie înainte ca acesta să împlinească vârsta de trei ani, fie, în cazul în care copilul a luat cunoștință ulterior de motivele de contestare a paternității, în termen de un an de la data la care a luat cunoștință de aceste fapte. În opinia instanței, întrucât C. era reclamanta în cadrul procedurii, termenul de un an începuse să curgă la 18 august 2014, când Autoritatea Tutelară desemnase tutorele *ad litem* (a se vedea paragraful 29 de mai sus). Prin urmare, acțiunea din 31 martie 2017 era prescrisă. Instanța a notat că procedura privind stabilirea paternității reclamantului în privința lui C. nu a întrerupt curgerea termenului de un an, deoarece aceasta a avut un obiect diferit. Înalta Curte din Veszprém a confirmat această decizie la 26 iunie 2018.

E. Proceduri ulterioare

34. În 2018, reclamantul a inițiat o procedură civilă împotriva lui C. și E.R. pentru stabilirea statutului său patern. La data ultimelor informații de care dispune Curtea (17 februarie 2023), această procedură era încă în curs.

CADRUL JURIDIC ȘI JURISPRUDENȚA RELEVANTE

35. Vechiul Cod al Familiei (a se vedea paragraful 6 de mai sus), în vigoare la data faptelor, prevedea următoarele:

Secțiunea 1

„... (2) În aplicarea prezentei legi, interesul copilului minor este întotdeauna luat în considerare, iar drepturile sale sunt protejate”.

Secțiunea 35

„(1) Bărbatul care a trăit în uniune matrimonială cu mama pe parcursul întregii perioade sau al unei părți a acesteia începând din momentul concepției până la nașterea copilului, este considerat tată al copilului. Nulitatea căsătoriei nu aduce atingere prezumției de paternitate. „...“

Secțiunea 37

„... (2) Bărbatul al cărui descendent este copilul poate, de la data concepției, să recunoască copilul ca fiind al său printr-o declarație de paternitate cu efecte juridice depline dacă:

- (a) niciun alt bărbat nu este considerat din punct de vedere juridic ca fiind tatăl, și
 - (b) copilul este cu cel puțin șaisprezece ani mai tânăr decât persoana care face declarația, care trebuie să fi împlinit ea însăși vârsta de șaisprezece ani. ...
- (4) Pentru ca declarația de paternitate să producă efecte depline, este necesar consimțământul mamei, al reprezentantului legal al copilului minor și, în cazul în care copilul este mai mare de paisprezece ani, consimțământul copilului. În cazul în care reprezentantul legal al copilului este împiedicat în mod permanent să își dea consimțământul, autoritatea tutelară trebuie să își dea consimțământul cu privire la declarație”.

Secțiunea 43

„(1) Presumția de paternitate poate fi contestată pe motiv că persoana care trebuie considerată tată în temeiul prezumției nu a întreținut raporturi sexuale cu mama la momentul concepției sau este imposibil, în alt mod, în circumstanțele date, ca aceasta să fi fost tatăl copilului.

(2) În cazul în care prezumția de paternitate se bazează pe o declarație de paternitate cu efect deplin, prezumția poate fi contestată și pe motiv că declarația, în lipsa îndeplinirii condițiilor legale, nu produce efecte depline.

(3) Presumția de paternitate poate fi contestată de:

- (a) copil,
- (b) presupusul tată,
- (c) după decesul copilului, descendentul copilului. ...

(6) Acțiunea de răsturnare a prezumției de paternitate poate fi introdusă de copil în termen de un an de la împlinirea de către acesta a vârstei majoratului. Presumția de paternitate poate fi contestată de alte persoane eligibile în acest sens în termen de un an de la aflarea nașterii copilului. În cazul în care persoana îndreptățită să conteste prezumția ia cunoștință de un fapt care servește drept temei pentru contestarea prezumției după expirarea termenului care îi este aplicabil, aceasta poate contesta prezumția de paternitate în termen de un an de la data la care a luat cunoștință de faptul respectiv”.

Secțiunea 44

„(1) O declarație judiciară de paternitate, maternitate și efectul căsătoriei ulterioare

poate fi solicitată prin intermediul unei acțiuni; iar prezumția de paternitate poate fi contestată printr-o acțiune. Acțiunea se introduce personal de către persoana îndreptățită. ...

(4) Înainte de introducerea unei acțiuni prin care se contestă prezumția de paternitate, autoritatea tutelară audiază, în cazul unui minor lipsit de capacitate, mama și presupusul tată, cu excepția cazului în care există un impediment în afara controlului său. Autoritatea tutelară nu aprobă inițierea procedurii decât dacă stabilirea originii [biologice a copilului] și stabilirea statutului său familial sunt în interesul minorului. În cazul în care există un litigiu între mamă și presupusul tată cu privire la custodia copilului, autoritatea tutelară își dă acordul numai în cazuri justificate în mod excepțional. ...”

36. Dispozițiile relevante ale noului Cod Civil, intrat în vigoare la 15 martie 2014, prevăd următoarele:

Capitolul X

Contestarea prezumției de paternitate

Articolul 4:111

„(1) O acțiune pentru contestarea prezumției de paternitate poate fi introdusă de copilul minor și de mamă, sub rezerva consimțământului autorității tutelare, înainte ca acel copil să împlinească vârsta de trei ani. Alte pări îndreptățite pot contesta prezumția de paternitate în termen de un an de la data stabilirii prezumției de paternitate. ...

(4) În cazul în care o parte îndreptățită a luat cunoștință de orice fapt care justifică contestarea acesteia abia ulterior, aceasta poate contesta prezumția de paternitate în termen de un an de la data la care a luat cunoștință de faptul respectiv”.

37. Legea nr. CLXXVII din 2013 privind dispozițiile tranzitorii și de autorizare referitoare la intrarea în vigoare a Legii nr. V din 2013 privind Codul Civil prevedea următoarele::

Secțiunea 23

„Cu excepția cazului în care prezenta lege prevede altfel, dispozițiile Codului Civil se aplică raporturilor de dreptul familiei existente la data intrării în vigoare a Codului Civil, precum și faptelor și declarațiilor de drepturi făcute în legătură cu aceste relații după intrarea în vigoare a Codului Civil”.

9. Relație prin descendență

(În legătură cu articolele 4:107-4:114 din Codul Civil)

Secțiunea 32

„Prevederile Codului Civil referitoare la contestarea paternității se aplică dacă acțiunea de contestare a paternității a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil”.

(În legătură cu articolul 4:111 din Codul Civil)**Secțiunea 33**

„Dacă statutul de paternitate a fost dobândit înainte de intrarea în vigoare a Codului Civil, termenele prevăzute de Legea nr. IV din 1952 privind căsătoria, familia și tutela ... se aplică contestațiilor împotriva prezumției de paternitate până la 14 martie 2017”.

38. Hotărârea Guvernului nr. 149/1997 (IX. 10.) cu privire la comisiile de custodie a copilului, procedura de protecție a copilului și procedura Consiliului de custodie a copilului prevede următoarele:

Articolul 64

„(1) Pentru a iniția o acțiune pentru stabilirea statutului familial al unui copil, autoritatea tutelară numește un tutore *ad litem* pentru reprezentarea legală a copilului. Numirea unui tutore *ad litem* poate fi solicitată de părinte, tutore sau copil în cazul în care acesta a împlinit vârsta de 14 ani, însă comisia pentru custodia copilului poate decide, de asemenea, din proprie inițiativă cu privire la numire. ...

(4) Pentru a stabili dacă aprobă sau nu inițierea unei acțiuni pentru stabilirea statutului familial al copilului, autoritatea tutelară examinează dacă stabilirea originilor [biologice] și stabilirea statutului familial sunt în interesul copilului sau al persoanei puse sub tutelă”.

ÎN DREPT**1. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE**

39. Reclamantul s-a plâns că nu a putut obține recunoașterea paternității sale în ceea ce o privește pe fiica sa, deoarece autoritățile naționale au fost inefficiente în desfășurarea procedurilor. El s-a prevalat de articolul 8 din Convenție, care prevede:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora”.

A. Cu privire la admisibilitate

40. În ceea ce privește procedurile de paternitate, Curtea a statuat în numeroase ocazii că astfel de proceduri intră în domeniul de aplicare al articolului 8 (a se vedea *Mikulic c. Croației*, nr. 53176/99, § 51, CEDO 2002-I), care se referă la aspecte importante ale

identității personale (a se vedea *Novotný c. Republicii Cehe*, nr. 16314/13, § 41, 7 iunie 2018).

41. Curtea observă că această plângere nu este nici vădit nefondată, nici inadmisibilă pentru orice alte motive enumerate la articolul 35 din Convenție. Prin urmare, aceasta trebuie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Observațiile părților

42. Reclamantul a afirmat că seria de decizii de respingere a cererilor sale de stabilire legală a paternității în privința lui C. și imposibilitatea de a contesta declarația de paternitate făcută de Cs.H. au interferat cu dreptul său la respectarea vieții familiale și private.

43. El a subliniat că o hotărâre judecătorească definitivă a exclus posibilitatea ca Cs.H. să fie tatăl biologic al lui C., dar autoritățile naționale nu au respectat această decizie. Astfel, ingerința în dreptul său la viața de familie nu a fost „în conformitate cu legea».

44. În plus, autoritățile nu au luat toate măsurile necesare, pe care se putea aștepta în mod rezonabil să le ia, în cadrul procedurii de înregistrare a paternității. În primul rând, acestea nu au pus în aplicare o hotărâre judecătorească definitivă și nu l-au înregistrat ca tată al lui C. În al doilea rând, acestea l-au reînregistrat pe Cs. H. ca tată al lui C. pe baza declarației vădit false de paternitate a acestuia, întrucât o astfel de declarație nu putea fi făcută decât de tatăl biologic al copilului. În al treilea rând, autoritățile ar fi acționat cu rea-credință și, în al patrulea rând, au creat o situație în care faptele biologice nu puteau prevala asupra unei prezumții legale, chiar dacă această prezumție legală era împotriva faptelor stabilite.

45. El a susținut de asemenea că nu dispunea de niciun mijloc legal pentru a contesta paternitatea lui Cs.H. și că propria sa declarație de paternitate depindea de aprobarea mamei. Lipsa accesului la procedurile de stabilire a paternității sale trebuie privită în sine ca o încălcare a Articolului 8. În plus, nu existau instrucțiuni cu privire la modul în care autoritățile relevante urmau să își exercite competențele discreționare atunci când decideau cu privire la inițierea procedurilor de paternitate.

46. În plus, comportamentul tutorilor *ad litem* desemnați să inițieze procedura fusese deficitar. În ceea ce privește hotărârile judecătorești, reclamantul a susținut că instanțele în cauză nu au efectuat niciodată o evaluare comparativă adecvată a intereselor în speță, ci au respins toate acțiunile de clarificare a statutului familial al copilului prin invocarea declarației de paternitate a lui Cs.H.

47. Guvernul a susținut că, având în vedere marja de apreciere acordată statelor membre în facilitarea reunirii dintre un părinte și copilul său, nu a existat nicio încălcare a Articolului 8 din Convenție în cazul reclamantului. Autoritățile naționale au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a înregistra paternitatea reclamantului.

48. Guvernul a subliniat că, dacă paternitatea fusese stabilită înainte de intrarea în vigoare a noului Cod Civil, vechiul Cod al Familiei era aplicabil pentru acțiunile prin care se contesta prezumția de paternitate. În sistemul vechiului Cod al Familiei, declararea paternității de către un terț prelua asupra paternității stabilite printr-o hotărâre

judecătorească. O declarație de paternitate făcută cu consimțământul mamei producea efecte depline fără nicio altă hotărâre judecătorească, chiar și atunci când erau în curs proceduri judiciare. Odată ce statutul tatălui fusese completat în registru printr-o declarație de paternitate, nu se mai puteau face alte declarații cu privire la același copil.

49. Noul Cod Civil, intrat în vigoare la 15 martie 2014, modificase aceste norme în sensul că o declarație de paternitate nu putea produce efecte depline decât dacă nu era în curs nicio procedură judiciară privind paternitatea copilului. Dacă situația reclamantului ar fi căzut sub incidența noului Cod Civil, cererea sa de paternitate nu ar fi fost declarată inadmisibilă.

2. Aprecierea Curții

50. În speță, având în vedere plângerea reclamantului potrivit căreia este imposibil să conteste declarația de paternitate făcută de un alt bărbat și să stabilească propria paternitate în ceea ce o privește pe C., care s-a dovedit a fi copilul său biologic, Curtea consideră oportun să examineze plângerea din perspectiva obligațiilor pozitive ale statului în temeiul Articolului 8 din Convenție (a se vedea *Koychev v. Bulgaria*, nr. 32495/15, § 55, 13 octombrie 2020).

51. Curtea consideră că nu este rolul său să decidă *in abstracto* compatibilitatea cu Articolul 8 din Convenție a alegerilor legiuitorului maghiar și să se pronunțe cu privire la aspectul dacă și în ce condiții o persoană care pretinde că este tatăl biologic al unui copil poate fi autorizată să conteste prezumția legală de paternitate a soțului. Curtea trebuie să hotărască dacă, în speță, a fost asigurat un just echilibru între interesele concurente aflate în joc și dacă procesul decizional în ansamblul său a fost echitabil și a asigurat reclamantului protecția necesară a intereselor sale garantate de Articolul 8.

52. În primul rând, Curtea observă că, între anii 2006 și 2018, au avut loc mai multe proceduri în vederea clarificării statutului patern al lui C. Ea consideră că aceste proceduri sunt interconectate pentru a evalua dacă autoritățile naționale au asigurat reclamantului respectul pentru viața sa de familie la care are dreptul în temeiul Convenției.

53. Curtea observă că dreptul maghiar nu prevedea posibilitatea ca un bărbat care pretindea că este tatăl biologic al unui copil a cărui filiație fusese stabilită, fie prin prezumție legală, fie prin recunoaștere, să conteste în mod direct paternitatea. O astfel de procedură putea fi inițiată de un tutore *ad litem* în cazul în care Autoritatea Tutelară aprecia că este în interesul superior al copilului să afle despre filiația sa și să clarifice statutul său familial. Astfel, autoritățile naționale se bucurau de puteri discreționare, menite să protejeze interesul superior al copilului și, de asemenea, să pună în echilibru interesele copilului și pe cele ale presupusului tată biologic. Curtea arată că a statuat deja că astfel de puteri discreționare în domeniul acțiunilor privind paternitatea, astfel cum sunt prevăzute de vechiul Cod maghiar al Familiei, nu erau în sine incompatibile cu garanțiile prevăzute de Articolul 8 (a se vedea *Krisztián Barnabás Tóth c. Ungariei*, nr. 48494/06, § 33, 12 februarie 2013).

54. În plus, Curtea a examinat anterior o serie de cazuri în care reclamanții au încercat fie să conteste, fie să pretindă paternitatea, care au fost respinse de autoritățile naționale relevante după examinarea circumstanțelor de fapt și în urma unui exercițiu de

echilibrare care, oricât de succint, a ținut seama de diferitele interese implicate, acordând o atenție deosebită nevoilor copilului (a se vedea de exemplu, *ibidem*, §§ 33-37, și *A.L. c. Poloniei*, nr. 28609/08, §§ 75-78, 18 februarie 2014). În alte cauze, Curtea a constatat că respingerea cererilor reclamanților legate de paternitate nu a încălcat justul echilibru impus de Articolul 8 din Convenție, deoarece acestea s-au bazat pe considerente precum beneficiul de care se bucura copilul prin stabilirea anterioară a originii, necesitatea de a păstra stabilitatea și continuitatea relațiilor copiilor acolo unde a existat o realitate socială stabilă în care aceștia au prosperat, sau faptul că aprobarea unor astfel de cereri nu ar fi fost în interesul superior al copilului din alte motive (a se vedea *Kautzor c. Germaniei*, nr. 23338/09, § 77, 22 martie 2012, și *Doktorov c. Bulgariei*, nr. 15074/08, § 31, 5 aprilie 2018).

55. Cu toate acestea, prezenta cauză trebuie diferențiată de situațiile descrise mai sus. Curtea nu poate trece cu vederea faptul că, în speță, punctul de vedere al reclamantului cu privire la ceea ce ar fi în interesul superior al copilului a fost susținut de autoritățile naționale. Atât Autoritatea Tutelară, cât și instanțele naționale au examinat în detaliu dacă desfășurarea procedurilor de paternitate era în interesul superior al copilului înainte de a permite inițierea acestor proceduri.

56. Curtea constată că autoritățile naționale au luat în considerare circumstanțele relevante, inclusiv situația și mediul familial al copilului, relația sa cu reclamantul și interesele sale în clarificarea statutului său familial. Ele au pus în balanță cu atenție aceste elemente, au furnizat motive detaliate pentru constatările lor și au concluzionat că incertitudinea cu privire la originile sale era dăunătoare și afecta negativ dezvoltarea lui C. (a se vedea paragrafele 11, 13, 14 de mai sus și 61 de mai jos). Curtea nu vede niciun motiv pentru a pune la îndoială afirmația autorităților naționale că desfășurarea procedurilor de paternitate ar fi servit interesului superior al copilului. De asemenea, Curtea observă că a recunoscut anterior că o persoană are un interes vital, protejat de Convenție, în a primi informațiile necesare pentru a descoperi adevărul cu privire la un aspect important al identității sale personale și pentru a elimina orice incertitudine în această privință (a se vedea *Odièvre c. Franței* [GC], nr. 42326/98, § 42, CEDO 2003-III, și *Scalzo c. Italiei*, nr. 8790/21, § 58, 6 decembrie 2022).

57. Astfel, rămâne de verificat dacă modul în care autoritățile naționale au desfășurat procedurile menite să clarifice statutul patern în ceea ce o privește pe C. i-a oferit reclamantului posibilitatea de a-și avea cauza judecată și de a-i fi luate în considerare circumstanțele individuale.

58. În ceea ce privește modul în care s-a desfășurat procedura de paternitate, Curtea observă că, odată ce filiația lui C. a fost stabilită printr-un test ADN, reclamantul a solicitat înregistrarea fără întârziere a paternității sale. În termen de aproximativ o lună de la data la care informațiile relevante au fost stabilite printr-o hotărâre judecătorească definitivă, acesta a făcut o declarație de paternitate în privința lui C. Cu toate acestea, legislația internă nu i-a permis să facă acest lucru fără consimțământul mamei, chiar dacă ar fi fost în interesul superior al copilului. Reclamantului nu i s-a oferit nicio cale legală de remediere a refuzului mamei. Dimpotrivă, autoritățile l-au înregistrat din nou pe Cs.H. ca tată al copilului, chiar dacă declarația sa de paternitate contrazicea faptele stabilite. Curtea

ia act de concluzia la care a ajuns parchetul potrivit căreia, în conformitate cu legislația maghiară, nu era de competența ofițerului de stare civilă să verifice filiația copilului atunci când l-a înregistrat din nou pe Cs.H. ca tată. Cu toate acestea, nu poate ignora faptul că autoritățile naționale trebuie să fi fost pe deplin conștiente de hotărârea judecătorească definitivă privind originea biologică a copilului și de faptul că reclamantul însuși a făcut o declarație de paternitate în privința lui C., dar au ales să ignore aceste circumstanțe.

59. Această abordare excludea, de asemenea, orice altă posibilitate a reclamantului de a obține recunoașterea paternității sale, în pofida faptului biologic dovedit că era tatăl copilului. În primul rând, acesta a fost împiedicat să inițieze o procedură administrativă pentru stabilirea situației familiale a copilului, întrucât statutul patern în privința lui C. fusese completat în registru. În al doilea rând, nici cererea sa adresată Autorității Tutelare de a introduce o acțiune pentru stabilirea paternității sale nu a putut da rezultate.

60. În ceea ce privește acest al doilea set de proceduri, Curtea observă că, în cazul reclamantului, puterea sa de a stabili o relație cu copilul său a fost circumscrisă de articolul 43 din vechiul Cod al Familiei. Deși această dispoziție putea garanta interesele taților prezumați, ea nu lua în considerare persoanele care, precum în situația reclamantului, s-au dovedit a fi tatăl biologic al unui copil al cărui statut patern nu fusese lăsat vacant în registru (a se vedea paragrafele 16 și 20 de mai sus). Numai în cazul în care Autoritatea Tutelară constata că este în interesul superior al copilului să clarifice statutul său familial, era numit un tutore *ad litem* pentru a iniția procedurile în numele copilului.

61. Curtea observă că, în ciuda faptului că ele concluzionaseră anterior că o clarificare a filiației copilului ar fi fost în interesul lui C. (a se vedea paragrafele 9-14 de mai sus), autoritățile naționale au efectuat o nouă evaluare a problemei (a se vedea paragrafele 25-28 de mai sus). După cum s-a menționat mai sus, autoritățile naționale nu pot fi criticate pentru faptul că au analizat dacă interesele copilului ar putea prevala asupra celor ale reclamantului înainte de a întreprinde orice acțiune (a se vedea paragraful 53 de mai sus), deoarece aceste proceduri au fost în mod clar concepute pentru a pune în echilibru interesele copilului cu cele ale tatălui biologic. Curtea subliniază în acest sens faptul că noua evaluare a interesului superior al copilului a dat același rezultat ca și până atunci, autoritățile naționale concluzionând că incertitudinea și informațiile contradictorii despre originile sale au avut un impact negativ asupra psihicului și dezvoltării emoționale a lui C., necesitând clarificarea statutului său familial.

62. Cu toate acestea, Curtea observă cu îngrijorare că a fost nevoie de trei ani pentru ca autoritățile naționale să soluționeze din nou problema interesului superior al copilului și să numească și să însărcineze un tutore *ad litem* care reprezenta interesele copilului să inițieze proceduri pentru anularea paternității lui Cs.H. și stabilirea paternității reclamantului (a se vedea paragraful 29 de mai sus).

63. În plus, tutorele ar fi trebuit să introducă o acțiune prin care să conteste paternitatea lui Cs. H., dar nu a făcut-o, încălcând instrucțiunile Autorității Tutelare (a se vedea paragraful 30 de mai sus). Ca urmare a acestei omisiuni, acțiunea sa având ca obiect înregistrarea paternității reclamantului era sortită să nu aibă succes și chiar a fost respinsă pentru motivul că statutul patern al copilului fusese completat în registrul de stare civilă (a se vedea paragraful 31 de mai sus).

64. În această privință, Curtea observă că instanțele au reiterat în deciziile lor că simplul fapt al recunoașterii legale de către un alt bărbat, Cs.H., a fost suficient pentru a respinge cererea de recunoaștere a paternității biologice a reclamantului, indiferent de circumstanțele reale ale declarației de paternitate a lui Cs.H. Instanțele nu au luat în considerare faptul că paternitatea lui C. fusese stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă și nu ar fi trebuit să fie pusă sub semnul întrebării.

65. Curtea observă, de asemenea, că o nouă încercare de a remedia omisiunea tutorelui s-a dovedit inutilă, întrucât, din cauza termenului legal de contestare a paternității tatălui prezumat, noua acțiune a tutorelui prin care se contesta paternitatea lui Cs. H., introdusă în numele lui C., a fost declarată prescrisă, fără nicio examinare a circumstanțelor specifice ale cauzei (a se vedea paragraful 33 de mai sus).

66. În ceea ce privește efectul termenului legal în cazul reclamantului, Curtea observă că a făcut anterior distincție între situațiile în care termenele prevăzute de dreptul intern pentru introducerea unei acțiuni de stabilire a paternității aveau un caracter absolut și rigid și cele în care dreptul intern permitea prelungirea acestor termene atunci când faptele relevante nu erau cunoscute înainte de expirare (a se vedea *Lavanchy c. Elveției*, nr. 69997/17, § 34, 19 octombrie 2021). În principiu, atât articolul 43 (6) din vechiul Cod al Familiei, cât și articolul 4:111 din noul Cod Civil se încadrează în cea de-a doua categorie, întrucât permit contestarea prezumției de paternitate în termen de un an de la data la care persoana în cauză a luat cunoștință de faptele care susțin o astfel de contestație. Cu toate acestea, întrucât aceste dispoziții nu permiteau nicio altă justificare pentru nerespectarea termenului, ele nu acopereau situația reclamantului, în care acțiunea civilă a fost declarată prescrisă din cauza unei omisiuni a unui tutore desemnat de stat.

67. Curtea consideră că este necesar să reitereze în această privință că responsabilitatea unui stat în temeiul Convenției poate apărea în ceea ce privește actele tuturor organelor și agenților săi. Ea consideră că această considerație se aplică tutorelui *ad litem* desemnat să o reprezinte pe C. Curtea consideră că acest tutore ar fi trebuit să urmeze toate căile legale necesare pentru a soluționa situația familială a lui C. Prin faptul că nu a făcut acest lucru în timp util, și anume înainte de expirarea termenului relevant, acesta l-a privat efectiv pe reclamant de posibilitatea de a stabili un raport juridic cu copilul său.

68. În concluzie, Curtea recunoaște că legislația internă conținea unele garanții care permiteau examinarea tuturor intereselor înainte de luarea oricărei decizii de inițiere a procedurilor care ar putea afecta statutul familial al copilului.

69. Cu toate acestea, în împrejurările specifice din speță, s-a acordat puțină atenție aplicării practice a acestor garanții în privința reclamantului și modul în care autoritățile au tratat cazul său nu pare să fi asigurat luarea în considerare în mod corespunzător a drepturilor și intereselor sale. În plus, Curtea observă cu îngrijorare numărul de remitențe care anulau concluziile anterioare, deciziile care erau în mod clar incompatibile cu contextul factual al cazului particular și, în cele din urmă, comportamentul tutorelui *ad litem* de ignorare a instrucțiunilor anterioare, în special în lumina lipsei oricărei proceduri direct accesibile prin care reclamantul ar fi putut solicita stabilirea paternității sale legale. În timp, întârzierile procedurilor au redus în mod inevitabil și, în cele din urmă, au pus capăt perspectivelor de finalizare cu succes a acestora.

70. După examinarea modului în care toate aceste elemente luate împreună au afectat situația reclamantului, Curtea concluzionează că, având chiar și în vedere marja de apreciere lăsată statului, acesta nu a reușit să asigure reclamantului respectul pentru viața sa de familie la care are dreptul în temeiul Convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Róžański c. Poloniei*, nr. 55339/00, § 79, 18 mai 2006).

71. Prin urmare, a existat o încălcare a articolului 8 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

72. În conformitate cu art. 41 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”.

A. Prejudiciu

73. Reclamantul a solicitat 50.000 de euro (EUR) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral.

74. Guvernul a susținut că pretenția reclamantului este excesivă.

75. Curtea acordă reclamantului suma de 10.000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

B. Cheltuieli de judecată

76. Reclamantul a solicitat totodată suma de 3.574 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată în fața instanțelor interne. Acesta a susținut că nu putea justifica toate costurile și cheltuielile, întrucât acestea au fost efectuate în cadrul unor proceduri care au durat aproape treisprezece ani. Reclamantul a solicitat, de asemenea, 8.750 EUR plus TVA cu titlu de cheltuieli de judecată în fața Curții. Această sumă corespundea unui număr de cincizeci și opt de ore de muncă juridică la un tarif orar de 150 de euro și trei ore de muncă parajudiciară la un tarif orar de 50 de euro.

77. Guvernul a contestat aceste cereri.

78. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care s-a stabilit caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În prezenta cauză, ținând seama de documentele aflate la dispoziția sa și criteriile menționate, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de 10.000 EUR pentru toate cheltuielile, plus orice taxă care poate fi percepută reclamantului.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA:

1. *Declară* acțiunea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat articolul 8 din Convenție;
3. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
 - (i) 10.000 EUR (zece mii de euro) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
 - (ii) 10.000 EUR (zece mii de euro) pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
 - (b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 7 martie 2024, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Ilse Freiwirth
Grefier

Marko Bošnjak
Președinte